

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

ફોજદારી અપીલ નં. ૪૭૦/૧૯૯૪

મંજૂરી અને સર્હી માટે:

માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ અભિલાષા કુમારી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી. એન. કરિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
---	---	----

૨	પત્રકારને સંદર્ભ કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની ઉચિત નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતનું બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટને સંબંધિત કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે ?	ના

=====

ગુજરાત રાજ્ય અપીલકર્તા

વિરુદ્ધ

આદેશ આદેશ દેહા પ્રતિવાદી

=====

ઉપસ્થિતિ :

અપીલકર્તા માટે અધિક સરકારી વકીલ કું. જિરગા ડી. ઝવેરી સાથે શ્રી મિતેષ અમીન, પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર.

પ્રતિવાદી માટે વકીલ શ્રી ભાર્ગવ એન. ભટ્ટ.મુ

=====

કોરમ : માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ અભિલાષા કુમારી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી. એન. કરિયા

તારીખ : ૨૦/૧૨/૨૦૧૭

સી. એ. વી. ચુકાદો

(પી.ઈ.આર.: માનનીય શ્રીમતી જસ્ટિસ અભિલાષા કુમારી)

૧. ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ ("સંહિતા") ની કલમ ૩૭૮ હેઠળ આ અપીલ, સેશન્સ કેસ નંબર ૫૮/૧૯૯૨ માં વિદ્વાન અધિક સેશન્સ જજ, ભાવનગર દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૪/૦૨/૧૯૯૪ ના રોજ ના ચુકાદા અને આદેશ વિરુદ્ધ કરવામાં આવી છે, જેમાં પ્રતિવાદી મૂળ આરોપી નંબર ૧ ને, અપીલકર્તા અનુસાર, ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ ("આઈ.પી.સી.") ની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચવામાં આવેલી કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. ઉલ્લેખનીય છે કે પ્રતિવાદી આહિર આતુ દેહાને આઈ.પી.સી. કલમ ૪૩૫, ૪૪૭ અને ૪૨૯ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે. સજાની વાત કરીએ તો, કલમ ૪૩૫ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે પ્રતિવાદીને સત્તાવીસ મહિનાની સખત કેદ અને રૂપિયા ૬૦૦૦નો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો છે, જેની ચૂકવણી

કરવામાં નિષ્ફળતા મળશે તો તેને વધુ બે મહિનાની સખત કેદ ભોગવવી પડશે.આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૪૭ હેઠળના ગુના માટે તેને એક મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે અને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૨૯ હેઠળના ગુના માટે એક વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે.સજાઓ એક સાથે ચલાવવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે.અમને પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જાણ કરવામાં આવી છે કે પ્રતિવાદીએ સજાનો ઉપરોક્ત સમયગાળો પહેલેથી જ પસાર કરી લીધો છે.

૨. મૂળ આરોપી નંબર ૨ આહિર ઢીંગા ખાતાને કલમ ૪૪૭ સાથે કલમ ૧૧૪, કલમ ૪૩૬ સાથે કલમ ૧૧૪, કલમ ૪૨૯ સાથે કલમ ૧૧ અને કલમ ૩૦૨ સાથે કલમ ૧૧૪ આઈ.પી.સી. હેઠળના આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. આથી, આ અપીલ માત્ર અહીંના પ્રતિવાદીના સંદર્ભમાં દાખલ કરવામાં આવી છે, જે મૂળ આરોપી નંબર ૧ છે.

૩. ફરિયાદી પક્ષનો કેસ નીચે મુજબ છે:

પ્રથમ સૂચના આપનાર ભાગુ નાજા તેમના પરિવારના સભ્યો સાથે તેમના ઘરમાં રહેતા હતા.૩૦/૧૧/૧૯૯૧ના રોજ સાંજના ભોજન પછી પ્રથમ

સૂચના આપનારના પરિવારના સભ્યો સૂઈ ગયા હતા, પરંતુ પ્રથમ સૂચના આપનાર જાગતા હતા અને વીજળી ચાલુ થવાની રાહ જોઈ રહ્યા હતા.તેમનાં પત્ની મધીબેન, પુત્રી રણિબેન અને પુત્રવધુ નાથીબાઈ ઘરે સૂતાં હતાં.તેમના મોટા પુત્ર ભીખો અને નાના પુત્ર આલો ઘરે નહોતા.પ્રથમ સૂચના આપનારે તેમની ઝૂંપડીની બાજુમાં સૂકા જુવારના દાંડાઓમાંથી 'મંડાવો' (ઢોર-શેડ) બનાવ્યો હતો.લગભગ રાત્રે ૯ વાગ્યે, તેમણે પશુ-શેડ પાછળ એક પ્રકાશ જોયો.તેણે પોતાની મશાલ સળગાવી અને પશુ-શેડ પાછળ ગયો.મશાલના પ્રકાશમાં તેણે જોયું કે શેડ સળગી રહ્યો હતો અને પ્રતિવાદી ત્યાં ઊભો હતો.પ્રથમ સૂચના આપનાર બૂમો પાડવા લાગ્યો.તેના જવાબમાં, જીવણ રાઘા, દેવાયત રાઘા, ઢીંગા લક્ષ્મણ અને દેહવી વીરા જેવા અન્ય ગ્રામજનો દોડી આવ્યા અને આગને ઓલવવાનો પ્રયાસ કર્યો, જે કાબૂમાં આવી શકી નહોતી.ઢોરવાડામાં છ બળદ, બે ભેંસ અને બે વાછરડાં બાંધવામાં આવ્યાં હતાં, જેમાંથી ૨૦૦૦ રૂપિયાની કિંમતનો એક બળદ દાઝી જવાથી મૃત્યુ પામ્યો હતો અને એક ભેંસ ઘાયલ થઈ હતી.બાકીના પશુઓને છોડવામાં આવ્યા હતા.પ્રથમ સૂચના આપનારની પત્ની બાળકોને જગાડવા અને બહાર લાવવા ઝૂંપડીમાં ગઈ હતી.આમ કરતી વખતે તેને દાઝી જવાથી ઈજાઓ થઈ હતી.આગમાં પ્રથમ સૂચના આપનારના કપડાં અને ઘરની ચીજવસ્તુઓ સાથે કપાસ, બાજરી અને મુગના પાક સહિત ૫૦૦૦ રૂપિયાનો નુકસાન

થયું હતું.ફરિયાદી પક્ષના કેસ મુજબ, પ્રથમ સૂચનાકર્તાએ અગાઉ પ્રતિવાદી વિરુદ્ધ ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેણે તેની દીકરીઓને માર માર્યો હતો.આ અંગે ફરિયાદ રાખીને પ્રતિવાદીએ પ્રથમ સૂચના આપનારની ઝૂંપડી સળગાવી દીધી હતી.

૪. આ અંગેની ફરિયાદ ૦૧/૧૨/૧૯૯૧ના રોજ સવારે ૯-૩૦ વાગ્યે દાથા પોલીસ સ્ટેશનમાં નોંધાવવામાં આવી હતી, જે એફઆઈઆર નંબર 1-૭૬/૧૯૯૧ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીની ૦૪/૧૨/૧૯૯૧ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.પ્રથમ સૂચના આપનારની પત્ની મઢીબેનને તા. ૦૧-૧૨-૧૯૯૧ ના રોજ ૦૧-૩૦ કલાકે સારવાર માટે કોમ્યુનિટી હેલ્થ સેન્ટર, તળાજા ખાતે લઈ જવામાં આવી હતી.ત્યાંથી તેમને વધુ સારવાર માટે ભાવનગરની સર-ટી હોસ્પિટલમાં મોકલવામાં આવી હતી.તેમનું ૦૬/૧૨/૧૯૯૧ના રોજ ૧૦-૦૦ કલાકે સારવાર દરમિયાન અવસાન થયું હતું.આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨, ૪૩૬, ૪૨૯ અને ૧૧૪ હેઠળની ચાર્જશીટ ૧૭/૦૨/૧૯૯૨ના રોજ તલાજાના ફર્સ્ટ ક્લાસ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં રજૂ કરવામાં આવી હતી.કલમ ૩૦૨ અને ૪૩૬ હેઠળના ગુનાઓ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા સુનાવણીપાત્ર હોવાથી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે ૦૬/૦૩/૧૯૯૨ ના રોજ આ કેસ સેશન્સ કોર્ટ, ભાવનગરને

સોંપ્યો હતો, જ્યાં તેને સેશન્સ કેસ નંબર ૫૮/૧૯૯૨ તરીકે નંબર આપવામાં આવ્યો હતો.આંક ૬ પરનો આરોપ પ્રતિવાદી સામે ઘડવામાં આવ્યો હતો, જેણે પોતાનો ગુનો નકારી કાઢ્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે તેમની સામે કેસ ચલાવવામાં આવે.તદનુસાર, ટ્રાયલ શરૂ થઈ.તેના કેસના સમર્થનમાં, સરકારી વકીલે બાર જેટલા સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા.મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાની પ્રશંસા પછી, સેશન્સ કોર્ટે પડકાર હેઠળ ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો.

૫. સંબંધિત પક્ષો માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરાયેલા દાવાઓ તરફ ધ્યાન દોરતા પહેલાં અને રેકૉર્ડ પરના મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાની તપાસ હાથ ધરતા પહેલાં, અપીલમાં ઉદ્ભવતા કાયદાના મુદ્દાને ઉકેલવાની જરૂર છે.આંક ૬ માં ઘડવામાં આવેલા આરોપ મુજબ, પ્રતિવાદી પર આઈ.પી.સી. કલમ ૪૨૯ સાથે કલમ ૧૧૪, કલમ ૪૩૬ સાથે કલમ ૧૧૪, કલમ ૪૪૭ સાથે કલમ ૧૧૪ અને કલમ ૩૦૨ સાથે કલમ ૧૧૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. ચુકાદા અને આદેશના કાર્યકારી ભાગમાં, પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી. કલમ ૪૪૭, ૪૩૫ અને ૪૨૯ હેઠળના ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે અને સજા આપવામાં આવી છે, જેનો ઉલ્લેખ ઉપર કરવામાં આવ્યો છે.જો કે, આખરી હુકમ કરતી વખતે, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદીને

આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ અને ૪૩૬ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે સ્પષ્ટપણે નિર્દોષ જાહેર કર્યા નથી. નિર્ધારણ માટે મુદ્દાઓ ઘડતી વખતે, અન્ય આરોપીઓની મદદથી માધીબેનનું ઇરાદાપૂર્વક મોત નીપજાવવા બાબતે મુદ્દા નંબર ૪ અને ૫ ખાસ ઘડવામાં આવ્યા છે, જેનો જવાબ નકારાત્મક આપવામાં આવ્યો છે. નિર્ણય અને આદેશના કાર્યકારી ભાગમાં આઈ.પી.સી.ની કલમ ૧૧૪ સાથે વાંચવામાં આવતી કલમ ૩૦૨ હેઠળ કોઈ સ્પષ્ટ મુક્તિ નોંધવામાં આવી નથી. તેવી જ રીતે, પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૫, ૪૪૭ અને ૪૨૯ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે, પરંતુ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ હેઠળના ગુના અંગે કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષતા નોંધવામાં આવી નથી.

૬. અપીલકર્તા રાજ્યે એવી ધારણા સાથે અપીલ કરી છે કે પ્રતિવાદીને કલમ ૩૦૨ સાથે કલમ ૧૧૪ અને કલમ ૪૩૬ સાથે કલમ ૧૧૪ આઈ.પી.સી. હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. આ અપીલના મેમોરેન્ડમના ફક્ત-૧ માંથી સ્પષ્ટ થાય છે. આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનામાં પ્રતિવાદીની સંડોવણી અંગે સમગ્ર ચુકાદામાં કોઈ ચર્ચા નથી. પરંતુ આઈ.પી.સી. કલમ ૪૩૬ હેઠળ નહીં, પરંતુ આઈ.પી.સી. કલમ ૪૩૫ હેઠળના ગુના માટે પ્રતિવાદીને શા માટે દોષિત

ઠેરવવા જોઈએ તે અંગે ચર્ચા છે, પરંતુ આઈ.પી.સી. કલમ ૪૩૬ માટે કોઈ સ્પષ્ટ મુક્તિ નોંધવામાં આવી નથી.

૭. એક પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ સાથે કલમ ૧૧૪ અને કલમ ૪૩૬ સાથે કલમ ૧૧૪ હેઠળ અંતિમ આદેશમાં સ્પષ્ટપણે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં ન આવે તો શું એમ કહી શકાય કે પ્રતિવાદીને ઉપરોક્ત ગુનાઓમાંથી ગર્ભિત રીતે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે?

૮. અદાલતે સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને કાનૂની મુદ્દા પર રજૂઆતો આગળ વધારવા માટે બોલાવ્યા હતા.શરૂઆતમાં, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે એવી દલીલ કરી હતી કે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૩૭, ૪૩૫ અને ૪૨૯ હેઠળ પ્રતિવાદીની સજા પણ કાયદા અનુસાર નથી, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને અને પ્રતિવાદીને નિર્દોષ જાહેર કરવા જોઈએ.અદાલતે વિદ્વાન વકીલને આ મુદ્દા પર ધ્યાન આપવા કહ્યું હતું કે શું પ્રતિવાદી રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં આ રીતે દલીલ કરી શકે છે, જ્યારે તેણે પહેલેથી જ સમગ્ર સજા ભોગવી લીધી છે અને તેના દ્વારા દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા હોવા સામે કોઈ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી નથી.પ્રતિવાદીના શિક્ષિત વકીલે પછી રજૂઆત કરી હતી કે તેઓ આ દલીલ પર ભાર નહીં મૂકે.

૯. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ અદાલતે સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ગુણદોષ અને ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંત પર રજૂ કરાયેલી રજૂઆતો સાંભળી છે.

૧૦. ન્યાયાધીશોને ગુણદોષના આધારે સંબોધતા, વિદુષી અધિક સરકારી વકીલ શ્રીમતી જિરગા ડી. ઝવેરીએ રજૂઆત કરી હતી કે આ ઘટનાના ત્રણ પ્રત્યક્ષ સાક્ષીઓ છે, જેમ કે પ્રથમ સૂચના આપનાર, તેમની પુત્રી રાનીબેન અને પુત્રવધુ નાથીબાઈ.તે બધાએ જણાવ્યું છે કે તેઓએ પ્રતિવાદીને ઘટનાસ્થળે જોયો હતો.ઘટનાના પંચનામામાં પ્રત્યક્ષદર્શીઓના નિવેદનને સમર્થન મળે છે, કારણ કે પ્રતિવાદીઓનું પશુઓનું તબેલું સળગી ગયું છે અને આગમાં એક બળદનું મૃત્યુ થયું છે.પ્રથમ સૂચના આપનારની પત્ની મધીબેનને દાઝી જવાથી ઈજાઓ થઈ હતી.આ વાતને ત્રણ પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓ સમર્થન આપે છે.આખરે ભાવનગરની હોસ્પિટલમાં ઈજાઓને કારણે તેમનું મૃત્યુ થયું હતું.તબીબી પુરાવા પણ આ ઘટનાને સમર્થન આપે છે, તેથી જ્યારે એ સ્પષ્ટ છે કે મધીબેનનું મૃત્યુ દાઝવાથી થયું હતું અને જ્યારે આગ લાગી ત્યારે પ્રતિવાદી ઘટનાસ્થળે જોવા મળ્યો હતો, ત્યારે ગુનાના આચરણમાં તેની સંડોવણી સાબિત થાય છે.

૧૧. પ્રથમ સૂચના આપનારના નિવેદન મુજબ, આરોપીનો ગુનો કરવાનો હેતુ હતો કારણ કે ઘટનાના ઘણા વર્ષો પહેલાં, પ્રથમ સૂચના આપનારે આરોપી સહિત ત્રણ કે ચાર વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

૧૨. તે, પોલીસ સમક્ષ મૃતક દ્વારા આપવામાં આવેલું નિવેદન મૃત્યુની ઘોષણા ગણી શકાય.ઉક્ત નિવેદનમાં, તેણીએ પ્રતિવાદી અને અન્ય વ્યક્તિનું નામ આપ્યું છે.

૧૩. તે, જ્યારે મૃતક સભાન હતો ત્યારે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા મૃત્યુની ઘોષણા (પ્રદર્શન ૨૫) નોંધવામાં આવી છે.આ અસર માટે તબીબી અધિકારી દ્વારા સમર્થન કરવામાં આવ્યું છે.

૧૪. તે, પ્રત્યક્ષદર્શીઓની જુબાની દ્વારા, પ્રતિવાદીનો હેતુ, ઈરાદો અને જ્ઞાન સાબિત થયું છે.આઈ.પી.સી.ની કલમ ૧૧૪ સાથે કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપ ઘડવામાં આવ્યો છે.જો કે, ચુકાદામાં આ સંદર્ભે કોઈ ચર્ચા કે શોધ નથી.કે, નીચેની કોર્ટે માત્ર આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૭, ૪૪૭ અને ૪૨૯ હેઠળ જ આરોપ માન્યો છે. આથી આ કોર્ટ કોડની કલમ

૩૮૬(એ), (ડી) અને (ઈ)ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને અપીલ કરનાર રાજ્યની તરફેણમાં વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

૧૫. સમય અને સ્થળ અંગેના નાના વિરોધાભાસો અને ભૂલોને ધ્યાનમાં ન લેવામાં આવે, જેથી કરીને દેશી ગ્રામીણ અને આવા પાસાઓમાં સારી રીતે જાણકાર ન હોય તેવા ફરિયાદી સાક્ષીઓના પુરાવાને નકારી શકાય.

૧૬. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના આધારે, વિજ્ઞાન અધિક સરકારી વકીલે અપીલને મંજૂરી આપવા અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને ઉલટાવવા વિનંતી કરી છે.

૧૭. ગુણદોષ પર, પ્રતિવાદીના વિજ્ઞાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટે રજૂઆત કરી છે કે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૪૭ સાથે કલમ ૧૧૪, કલમ ૪૩૬ સાથે કલમ ૧૧૪ અને કલમ ૪૨૯ સાથે કલમ ૧૧૪ હેઠળનો આરોપ વ્યક્તિગત આરોપ નથી.બંનેમાંથી કોઈ પણ પ્રતિવાદી પર વ્યક્તિગત રીતે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ બંને પર સંયુક્ત રીતે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે.કલમ ૩૦૨ માટે પણ બંને પ્રતિવાદીઓ પર એકસાથે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે.સ્વીકાર્ય છે કે મૂળ આરોપી નંબર ૨ને તમામ આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે.તેથી, પ્રતિવાદીને જે ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે, તેના માટે એકલા પ્રતિવાદીને દોષિત

ઠેરવવાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી.તેથી પ્રતિવાદી સામે ઘડવામાં આવેલો આરોપ ખામીયુક્ત છે.

૧૮. તે કે, તે આગ માત્ર હાલના પ્રતિવાદીએ જ લગાવી હતી તે સાબિત કરવા માટે સરકારી વકીલ દ્વારા કોઈ પણ પ્રકારનો પુરાવો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી.જોકે પ્રથમ સૂચના આપનાર, તેમની પત્ની મધીબેન અને પુત્રવધુ નાથીબાઈએ જણાવ્યું છે કે તેઓએ આરોપીને ત્યાં ઊભો જોયો હતો, જોકે, તેમાંથી કોઈએ એવું નથી કહ્યું કે તેઓએ આરોપીને પશુ-શેડને આગ લગાડતા જોયો હતો.

૧૯. તે, પ્રથમ સૂચના આપનારે જણાવ્યું છે કે તે બેઠો હતો અને વીજળી આવવાની રાહ જોઈ રહ્યો હતો જ્યારે તેના પરિવારના સભ્યો સૂતા હતા.ગુનાના સ્થળના ચિત્ર પરથી જોઈ શકાય છે કે તે ‘ધાલિયા’ (ઢોળાવ) પર બેઠો હતો.’ધાલિયા’ની બહાર બે ઓરડાઓનું બાંધકામ છે.બે ઓરડાઓથી આગળ ઘરને અડીને એક પશુ-શેડ છે.શેડની બહાર, સીમાની ઉત્તર બાજુએ બીજો પશુ-શેડ છે જ્યાં આગ લાગી હોવાનું કહેવાય છે.અહીં જ બળદને મૃત્યુ પામેલો દર્શાવવામાં આવ્યો છે.’ધાલિયા’ જ્યાં પ્રથમ સૂચના આપનાર બેઠો હતો, ત્યાંથી અંતર ઘણું વધારે છે અને તેણે મિલકતની ઉત્તરીય સીમા નજીક પશુ-શેડ પાછળ

પ્રતિવાદીને જોયો હોઈ શકે નહીં, કારણ કે વચ્ચે એક પાકું બે રૂમનું ઘર હતું.તેની દષ્ટિ ઘર દ્વારા અવરોધિત થઈ ગઈ હશે.પ્રથમ સૂચના આપનાર વ્યક્તિ જ્યાં બેઠો હતો તે સ્થળની સ્થિતિ એ વાત પર શંકા ઊભી કરે છે કે તેણે ઘટનાને નજરે જોઈ હતી કે પછી તે ત્યાં ઉભેલા પ્રતિવાદીને જોયો હતો.

૨૦. જેમ નકશા પર જોઈ શકાય છે, ઘરને અડીને પશુ-શેડની નજીક એક માટીનો ચૂલો છે.એવું બની શકે કે ચૂલામાંથી નીકળેલા અંગારાને કારણે ઘરની નજીકના પશુઓના શેડમાં આગ લાગી હોય, કારણ કે તેની છત સૂકા ઘાસની બનેલી હતી.

૨૧. પ્રથમ સૂચના આપનારે જુબાની આપી હતી કે જ્યારે તેણે ત્યાં બે વ્યક્તિઓને ઊભા જોયા ત્યારે તેણે પોતાની મશાલ ચાલુ કરી હતી, જેમાંથી એક પ્રતિવાદી હતો.જો આગ લાગી હોત, તો મશાલની કોઈ કામ ન હોત.મશાલ વાપરવાની જરૂર નહીં પડે.મશાલની વાર્તા માત્ર પ્રતિવાદીને ફસાવવાના હેતુથી રજૂ કરવામાં આવી છે.

૨૨. તેમણે કહ્યું છે તેમ આરોપી ભાગી જાય તે પહેલાં પ્રત્યક્ષદર્શીઓની રાહ ન જોઈ હશે.પ્રથમ સૂચના આપનારે જણાવ્યું હતું કે તેણે પ્રતિવાદીને

મશાલના પ્રકાશમાં જોયો હતો અને પ્રતિવાદી ભાગી ગયો હતો.ત્યારબાદ જ તેણે બૂમો પાડવાનું શરૂ કર્યું અને અન્ય લોકો ઘટનાસ્થળે આવી પહોંચ્યા.

૨૩. પ્રથમ સૂચના આપનારની પુત્રવધૂ નાથીબાઈએ જુબાની આપી હતી કે જ્યારે તેના સસરાએ બૂમ પાડી ત્યારે તે, તેની નાંદ અને તેની સાસુ જાગી ગયાં અને ટોચ ચાલુ કર્યા પછી આગ તરફ ગયાં અને પ્રતિવાદીને જોયાં.પ્રથમ સૂચના આપનારની પુત્રી રણિબેનની જુબાની પણ આ જ પ્રકારની છે.તે કહે છે કે તે તેના પિતાની બૂમો સાંભળીને ઝૂંપડીમાંથી બહાર આવી હતી.તેના પિતાએ મશાલ ચાલુ કરી અને તેઓ બધાએ પ્રતિવાદીને ભાગતા જોયો.તેથી, ત્રણેય પ્રત્યક્ષદર્શીઓએ આપેલાં સંસ્કરણો મેળ ખાતાં નથી અને પરસ્પર વિરોધાભાસી છે.આ વિરોધાભાસો પ્રકૃતિમાં નાના નથી પરંતુ એટલા ગંભીર છે કે તે કાર્યવાહીના કેસ પર ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે.

૨૪. આગળ રજૂ કરવામાં આવે છે કે, સરકારી વકીલના જણાવ્યા મુજબ આ ઘટના રાત્રે ૯-૦૦ વાગ્યે બની હતી. મૃતકની સાડા ત્રણ કલાકના અંતરાલ બાદ પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, તળાજા ખાતે ૦-૩૦ કલાકે પ્રથમ તપાસ કરવામાં આવી હતી.તેણીએ તેણી દ્વારા આપવામાં આવેલા

તબીબી ઇતિહાસમાં પ્રતિવાદીનું નામ લીધું ન હતું.તે પછી પણ પ્રતિવાદીનું નામ સામે આવ્યું ન હતું.આ કેસ આકસ્મિક રીતે દાઝી જવાના કેસ તરીકે નોંધવામાં આવ્યો હતો અને પ્રતિવાદીનું નામ આપવામાં આવ્યું ન હતું.

૨૫. ૦૧/૧૨/૧૯૯૧ ના રોજ ૪-૪૫ કલાકે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધાયેલ મૃત્યુ ઘોષણામાં., મૃતકે પ્રતિવાદીનું નામ જાહેર કર્યું નથી પરંતુ જણાવ્યું છે કે તેની ઝૂંપડીમાં અચાનક આગ લાગી હતી.તેણી કહેતી નથી કે કોઈ પણ વ્યક્તિએ, ખાસ કરીને પ્રતિવાદીએ, જાણી જોઈને તેની ઝૂંપડીને આગ લગાડી હતી.મૃતકના નિવેદન મુજબ આ ઘટના રાત્રે ૧૧ વાગ્યે બની હતી, જ્યારે ફરિયાદીએ જણાવ્યું છે કે આ ઘટના રાત્રે ૯ વાગ્યે બની હતી.

૨૬. મૃત્યુની ઘોષણા પહેલાં નોંધાયેલા નિવેદનમાં, મૃતકે પ્રતિવાદીનું નામ આપ્યું છે.જોકે, આ નિવેદનમાં પણ તેમણે કહ્યું છે કે, 'કોઈએ' ઝૂંપડીને આગ લગાડી હતી.નિવેદનના અંતમાં જ તે શંકા વ્યક્ત કરે છે કે આરોપીઓએ તેની ઝૂંપડીને આગ લગાડી છે.શંકા પુરાવાની જગ્યા લઈ શકતી નથી અને મૃતકને આ બાબતે સ્પષ્ટપણે શીખવવામાં આવ્યું છે.જો આ સંસ્કરણ સાચું હોત, તો મૃતકે જ્યારે તેણીનું મૃત્યુ ઘોષણાપત્ર

નોંધવામાં આવી રહ્યું હતું ત્યારે ઉત્તરદાતાના નામ જણાવ્યા હોત, જે પછીના સમયમાં છે.

૨૭. તે પુરાવા પરથી એવું બહાર આવે છે કે મૃતક, તેની પુત્રી, તેની પુત્રવધૂ અને બાળકો પશુ-શેડમાં સૂતા હતા. જ્યારે પ્રથમ સૂચના આપનાર પાસે બે ઓરડાનું ઘર હોય, ત્યારે તે અસંભવિત છે કે તેઓ પશુઓ જ્યાં બાંધવામાં આવ્યાં હતાં તે પશુ-શેડમાં સૂતા હશે.

૨૮. આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ સાથે કલમ ૧૧૪ અને કલમ ૪૩૬ સાથે કલમ ૧૧૪ હેઠળના ગુનાઓ માટે પ્રતિવાદીઓને ફસાવવા માટે કોઈ નક્કર પુરાવા રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યા નથી. જો કે, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ઉપરોક્ત ગુનાઓ માટે પ્રતિવાદીઓને ખાસ કરીને નિર્દોષ જાહેર કર્યા નથી, તેમ છતાં, પ્રતિવાદીને ગર્ભિત રીતે ઉપરોક્ત ગુનાઓથી નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે, જે અપીલ દાખલ કરીને અપીલકર્તા રાજ્ય દ્વારા પણ માનવામાં આવે છે.

૨૯. "ગર્ભિત નિર્દોષતા" અંગેના કાનૂની મુદ્દા પર, આ અદાલતે શ્રી મિતેશ અમીન, વિદ્વાન સરકારી વકીલને મદદ કરવા વિનંતી કરી હતી. બંને,

પ્રતિવાદીના શિક્ષિત વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ભટ્ટ અને શિક્ષિત સરકારી વકીલ શ્રી મિતેશ અમીને આ સંદર્ભમાં વિગતવાર રજૂઆતો કરી છે.

૩૦. પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે કોડની કલમ ૩૫૪(૧)(b) ની જોગવાઈઓ તરફ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે, જે નીચે પુનઃ રજૂ કરવામાં આવી છે:

“૩૫૪. ચુકાદાની ભાષા અને વિષયવસ્તુ – (૧) આ સંહિતામાં અન્યથા સ્પષ્ટ રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, કલમ ૩૫૩માં ઉદ્દેખિત દરેક ચુકાદો, --

(એ)

(બી) તેમાં નિર્ધારણ માટેનો મુદ્દો અથવા મુદ્દાઓ, તેના પરનો નિર્ણય અને નિર્ણયનાં કારણો હશે;

(સી)

(ડી)

૩૧. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે વિચારણા હેઠળના ચુકાદામાં નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાઓ અને તે મુદ્દાઓ પરનો નિર્ણય સામેલ છે.જો કે, આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ અંગે ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓ અંગેનાં કારણો નોંધવામાં આવ્યાં નથી અને ન તો પ્રતિવાદીને ઉક્ત ગુના માટે સ્પષ્ટપણે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે.પ્રતિવાદી સામે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ હેઠળ આરોપ કેમ સાબિત થયો નથી તેનાં કારણો ચુકાદામાં નોંધવામાં આવ્યાં છે, પરંતુ આ ગુના માટે પણ કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષતા નોંધવામાં આવી નથી.

૩૨. ત્યારબાદ વિદ્વાન વકીલે કોડની કલમ ૪૬૫ (૧) નો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે નીચે મુજબ છે:

“૪૬૫. ભૂલ, ચૂક અથવા અનિયમિતતાને કારણે જ્યારે ઉલટાવી શકાય ત્યારે શોધ અથવા સજા - (૧) અગાઉ સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન, સક્ષમ અધિકારક્ષેત્રની કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ કોઈપણ શોધ, સજા અથવા આદેશને અપીલ, પુષ્ટિ અથવા સુધારણાની કોર્ટ દ્વારા ફરિયાદ, સમન્સ, વોરંટ, ઘોષણા, આદેશ, ચુકાદો અથવા અન્ય કાર્યવાહીમાં કોઈપણ ભૂલ, ચૂક અથવા અનિયમિતતાને કારણે અથવા આ કોડ હેઠળની કોઈપણ તપાસ

અથવા અન્ય કાર્યવાહીમાં અથવા કાર્યવાહી દરમિયાન અથવા કોઈપણ કાર્યવાહીમાં કોઈ ભૂલ અથવા અનિયમિતતાને કારણે ઉલટાવી અથવા બદલવામાં આવશે નહીં, અથવા કાર્યવાહી માટેની કોઈપણ મંજૂરીમાં કોઈ ભૂલ અથવા અનિયમિતતાને કારણે, સિવાય કે તે કોર્ટના અભિપ્રાયમાં, ન્યાયની નિષ્ફળતા હકીકતમાં તેના કારણે થઈ છે.

(૨) ”

૩૩. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદામાં ભૂલ હોવા છતાં, ન્યાયની કોઈ નિષ્ફળતા આવી નથી, જેના કારણે ઉપરોક્ત ચુકાદાને ઉલટાવી દેવાની જરૂર પડી હોય. આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળ પ્રતિવાદીને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં નિષ્ફળતા એવા પ્રમાણમાં નથી કે જે ચુકાદાને ઉલટાવી દે. તેનાથી વિપરીત, ગર્ભિત મુક્તિના સિદ્ધાંતના ઉપયોગ દ્વારા, આ અદાલતને ઉપરોક્ત ભૂલને સુધારવાની સત્તા છે.

૩૪. ગર્ભિત નિર્દોષતાના પાસા પર, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે કિશન સિંહ વિરુદ્ધ કિંગ એમ્પરર-એ આઈઆર ૧૯૨૮ પીસી ૨૫૪ના કેસમાં પ્રિવી કાઉન્સિલના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. તે કિસ્સામાં, આરોપ એ હતો

કે અપીલકર્તાએ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો કર્યો હતો, એટલે કે હત્યા.વિદ્વાન ન્યાયાધીશે અપીલકર્તાને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો, એટલે કે, ગુનાહિત હત્યા જે હત્યાની સમાન નહોતી, જો કે અપીલકર્તા સામે આ ગુનાના સંદર્ભમાં કોઈ આરોપ ઘડવામાં આવ્યો ન હતો.હત્યાના આરોપના સંદર્ભમાં કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષતા નોંધવામાં આવી ન હતી.સ્થાનિક સરકારે અધિક સત્ર ન્યાયાધીશ, અલીગઢ સમક્ષ પુનરાવર્તન માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં એવો આધાર લીધો હતો કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી આરોપીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠેરવવા જોઈએ. પુનરાવર્તન માટેની અરજીનો નિર્ણય અલ્હાબાદ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેયર દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં આવ્યું હતું કે ટ્રાયલ કોર્ટમાં અન્યાય થયો હતો.પુનરાવર્તનની અરજી સ્વીકારવામાં આવી હતી અને કલમ ૩૦૪ હેઠળ અપીલકર્તાની સજા બદલીને આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ હેઠળ સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને તેને મૃત્યુદંડની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.ઉપરોક્ત તથ્યો પર, પ્રિવી કાઉન્સિલના તેમના લોર્ડશિપ્સનો અભિપ્રાય હતો કે, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા હત્યાના આરોપના સંદર્ભમાં કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષતા નોંધવામાં આવી ન હતી, તેમ છતાં, તે તે આરોપના સંદર્ભમાં નિર્દોષતા સમાન હતું.આ રીતે તેમના અધિપતિઓએ આ મુદ્દાને સંભાળ્યો:

“૧૯. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે જે મુખ્ય દલીલ પર આધાર રાખ્યો હતો તે એ હતી કે અપીલકર્તાને ટ્રાયલ જજ દ્વારા હત્યાના આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા, સ્થાનિક સરકારે તે આરોપના સંદર્ભમાં અપીલકર્તાની મુક્તિ સામે અપીલ કરી ન હતી, કારણ કે તેઓએ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૮૯૮ ની કલમ ૪૧૭ હેઠળ કરી હોત, સ્થાનિક સરકારે ઉપરોક્ત મુક્તિ સામે અપીલ કરી ન હોવાથી, હાઈકોર્ટના વિદ્વાન ન્યાયાધીશોએ સ્થાનિક સરકારના આગ્રહથી સુધારા માટેની અરજીને મંજૂરી ન આપવી જોઈએ, અને કોઈ પણ સંજોગોમાં, જો કે હાઈકોર્ટ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાના સંદર્ભમાં સજા વધારવાના હેતુથી અરજીને મંજૂરી આપવા માટે ખુદ્દી હતી, જેના માટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો, વિદ્વાન ન્યાયાધીશોને હત્યાના આરોપ પર મુક્તિના તારણને દોષિત ઠેરવવામાં ફેરવવાનો અધિકાર નથી.

૨૦. પહેલાં જ જણાવ્યા મુજબ, તેમના લોર્ડશિપનો અભિપ્રાય છે કે અપીલકર્તાને હત્યાના આરોપના સંદર્ભમાં કેસની સુનાવણી કરનાર વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.”

૩૫. ધ સ્ટેટ ઓફ આંધ્ર પ્રદેશ વિરુદ્ધ થડી નારાયણ – એ આઈ.આર. ૧૯૬૨
એસ.સી. ૨૪૦ માં, સુપ્રીમ કોર્ટે કિશન સિંહ વિરુદ્ધ કિંગ એમ્પરર
(ઉપર) માં પ્રિવી કાઉન્સિલના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો છે અને આ રીતે
ચુકાદો આપ્યો છે:

“કલમ ૪૨૩(૧)(b)(૧) સ્પષ્ટપણે દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા હોય
અને સજા આપવામાં આવી હોય તેવા આદેશો સામે કરવામાં આવેલી
અપીલના કેસો સુધી મર્યાદિત છે, આ કલમ દ્વારા આપવામાં આવેલી
સત્તાઓનો ઉપયોગ અન્ય ગુનાના સંદર્ભમાં દોષિત ઠરાવવામાં આવ્યા
હોય અને સાબિત થયા હોય તેવા આદેશ સામે પક્ષ દ્વારા કરવામાં
આવેલી અપીલ સાથે વ્યવહાર કરવાના સંદર્ભમાં આરોપિત ગુનાના
સંદર્ભમાં પક્ષની તરફેણમાં પસાર કરવામાં આવેલા નિર્દોષ ઠરાવવામાં
આવ્યા હોય તેવા આદેશને ઉલટાવવાના હેતુ માટે કરી શકાશે નહીં.

(કલમ ૭)

“એક એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં આરોપી વ્યક્તિ સામે અનેક ગુનાઓનો
આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હોય, ત્યાં ટ્રાયલ નિઃશંકપણે એક જ હોય
છે, પરંતુ જ્યાં આરોપી વ્યક્તિને કેટલાક ગુનાઓમાંથી મુક્ત કરવામાં
આવે છે અને અન્ય ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે, ત્યાં

અપીલની કાર્યવાહીનું પાત્ર અને તેનો અવકાશ અને હદ જરૂરી રીતે અપીલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલી અપીલની પ્રકૃતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે છે.જો દોષિત વ્યક્તિ દ્વારા દોષિત ઠરાવવાનો આદેશ પડકારવામાં આવે છે, પરંતુ રાજ્ય દ્વારા નિર્દોષ ઠરાવવાનો આદેશ પડકારવામાં આવતો નથી, તો માત્ર દોષિત ઠરાવવાનો આદેશ જ અપીલ કોર્ટ દ્વારા વિચારણા માટે આવે છે, નિર્દોષ ઠરાવવાનો આદેશ નહીં.તેથી, આ ધારણા કે જ્યારે તે દોષિત ઠરાવવામાં આવે તેની સામે અપીલને મંજૂરી આપે છે ત્યારે આખો કેસ હાઈકોર્ટ સમક્ષ છે તે સારી રીતે સ્થાપિત નથી અને તે રીતે કલમ ૪૩૨(૧) (b)(૨) માં "તારણ બદલો" અભિવ્યક્તિના અર્થઘટનમાં તેનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી."તારણ બદલો" અભિવ્યક્તિનો માત્ર એક જ અર્થ છે, અને તે છે "દોષિત ઠરાવવાનું તારણ બદલો અને નિર્દોષ ઠરાવવાનું તારણ નહીં".કલમ ૪૨૩(૧)(b) દ્વારા તેને આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે હાઈકોર્ટ નિર્દોષતાને દોષિતતામાં ફેરવી શકતી નથી; તે ફક્ત કલમ ૪૩૮ માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અપનાવીને જ કરી શકાય છે.આથી, જ્યારે તે આરોપી દ્વારા કલમ ૪૧૧ હેઠળ તેની સજા સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ સાથે કામ કરી રહી હોય, ત્યારે હાઈકોર્ટ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ અને ૩૮૨ હેઠળના ગુનાના સંદર્ભમાં આરોપીની તરફેણમાં પસાર કરાયેલા નિર્ણય અને

નિર્દોષ ઠરાવવામાં આવેલા આદેશમાં ફેરફાર કરવા માટે અધિકારક્ષેત્ર વિના કાર્ય કરે છે.એ આઈ આર ૧૯૬૦ આંધ્ર પ્રદેશ ૧ (એફબી), પુષ્ટિ.ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૨૩૭/૧૯૫૭, ડી/- ૧૫-૭-૧૯૫૮ (આંધ્ર પ્રદેશ), રિવર્સ.”

(કલમ ૯, ૧૦, ૧૫ ૧૬)

૩૬. પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે આગામી ચુકાદા પર મજબૂત આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તે મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ શ્રીરામ – ૧૯૮૦ ક્રિ. લિ. જે. ૧૩ના કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવ્યો છે.આ મુદ્દા પર અગાઉના કેસ કાયદાની ચર્ચા કર્યા પછી ઉક્ત ચુકાદામાં ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતને વિગતવાર રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.કિશન સિંહ વિરુદ્ધ કિંગ એમ્પરર (સુપ્રા)ના કેસનો ઉલ્લેખ કરતાં, તે નીચે મુજબ છે:

“૧૩. વધુ સત્તા છે જેમાં આ સિદ્ધાંતને અંતર્ગત સિદ્ધાંતને લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે જ્યારે આરોપ અસમાન અને અલગ અલગ ગુનાઓ માટે હતો.ફતેહ મોહમ્મદ વિરુદ્ધ સમ્રાટ (એ આઈ આર ૧૯૩૪ સિંધ ૧૩૯) ના કેસમાં, ગર્ભિત મુકિતના સિદ્ધાંતને આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ અને કલમ ૨૦૧ હેઠળના ગુનાઓ માટેના ટ્રાયલમાંથી ઉદ્ભવતા ચુકાદાને લાગુ પાડવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે

મુક્તિના ચુકાદામાં ચોક્કસ શબ્દોમાં આરોપ અંગે નિર્ણય માટેનો મુદ્દો ઉઠાવવાની ફરજિયાત જરૂરિયાત નક્કી કરવામાં આવી હતી, ત્યારે કોર્ટે શોધી કાઢ્યું કે ચર્ચામાં એવો ઉદ્દેશ હતો કે આરોપીને હત્યાનો દોષી ઠેરવી શકાય નહીં અને અન્ય ગુનાઓ માટે દોષી ઠેરવી શકાય છે, જે સૂચવે છે કે ચુકાદો આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનાના સંદર્ભમાં મુક્તિનો હતો. એ જ રીતે, દિવાન વિરુદ્ધ રાજારામ એ આઈ આર (૧૯૪૧ અવધ ૫૭૫) ના કેસમાં અવધની મુખ્ય કોર્ટે પ્રિવી કાઉન્સિલના નિર્ણયના ગુણોત્તરને લાગુ પાડતા જણાવ્યું હતું કે આરોપીને એક પણ ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો નથી, જો કે તેના પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે, જે એ નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે પૂરતું છે કે તે આઈ.પી.સી. કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનાના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટ આદેશ વિના પણ તેની ગર્ભિત મુક્તિ સમાન છે.

૧૪. તેથી, તે અનુસરે છે કે સૂચિત નિર્દોષતા છે કે નહીં તે ચુકાદા પર વાજબી અને યોગ્ય બાંધકામ મૂકીને અનુમાનિત કરવું પડશે.જો એમ અર્થઘટન કરવામાં આવે, જો ચુકાદો સૂચવે છે કે તે આરોપીને નિર્દોષ જાહેર કરે છે, જો કે કોઈ ચોક્કસ આરોપનો ઉદ્દેશ કરીને સ્પષ્ટપણે એવું જણાવવામાં આવ્યું નથી, તો પણ તે બાબતમાં નિવેદન ન હોવા છતાં ચુકાદો નિર્દોષ જાહેર કરવાનો રહેશે અને તે જ બળ ધરાવશે જે

ચુકાદાને ખાસ કરીને એવા ગુનાઓનો ઉલ્લેખ કરવા માટે જોડાયેલું છે જેનાથી આરોપીને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવે છે.ન્યાયના ઉદ્દેશોને સુરક્ષિત કરવા અને કાયદા હેઠળ વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાની વિભાવનાને પણ અનુરૂપ બનાવવા માટે આપો અભિગમ જરૂરી છે.પરંતુ તેના માટે, જો કે વ્યક્તિ પર ખાસ કરીને કાર્યવાહી કરવામાં આવે અને તેની સુનાવણીનો સામનો કરવો પડે, તો પણ તે માત્ર બેવડી હેરાનગતિને પાત્ર હશે કારણ કે તેની સુનાવણીના અંતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના રેકૉર્ડિંગની અભિવ્યક્તિમાં ચૂક છે.જૂના સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૪૦૩ અને વર્તમાન કોડની કલમ ૩૦૦ની જોગવાઈઓ અને વધુમાં જનરલ કલોઝ એક્ટ, ૧૮૮૭ની કલમ ૨૬માં ઉપલબ્ધ જોગવાઈઓ જેવી જ બોમ્બે જનરલ કલોઝ એક્ટ, ૧૯૦૪ની કલમ ૨૭ની સમકક્ષ જોગવાઈઓનો સ્પષ્ટ અર્થ એ છે કે ગુનાના આરોપી વ્યક્તિને સમાન ગુનાની સુનાવણીના સંદર્ભમાં બેવડી મુશ્કેલીથી બચાવવા અને સુરક્ષિત રાખવા.

૧૫. એ મહત્વનું છે કે બંધારણની કલમ ૨૦(૨) આવા બેવડા જોખમથી રક્ષણ આપતા લોકોને અધિકાર આપે છે.તે અધિકાર એ બંધારણ દ્વારા બાંધધરી આપવામાં આવેલી વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનું પાસું છે.તેનું પ્રેરણાદાયી ડેટમ કોમન લો મેકિસમ નેમો ડિબેટ બિસ્

વેક્સારીમાં છે.એટલે કે, એક જ ગુના માટે એક માણસને એકથી વધુ વખત જોખમમાં મૂકવામાં આવશે નહીં.ઓટ્રેફોયા એક્ટિવટ અથવા ઓલ્ટ્રોસ કન્વીટ એ આ મહત્વના અમલપાત્ર અને લાગુ પાડી શકાય તેવા સિદ્ધાંતો છે, જે હેઠળ આરોપી વ્યક્તિ સમાન તથ્યો પર અનુગામી ટ્રાયલમાં સંપૂર્ણ બચાવ તરીકે તેની અગાઉની સજા અથવા નિર્દોષતા સ્થાપિત કરી શકે છે.

૧૬. હવે કોઈ શંકા નથી કે અનુચ્છેદ ૨૦(૨) દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા શબ્દો અર્થમાં સંકુચિત છે.પરંતુ તેનો હેતુ આરોપી વ્યક્તિને ગુના માટે સક્ષમ અદાલત દ્વારા અગાઉના કેસની સુનાવણી અને તેમાં તેની સજા અથવા નિર્દોષ છૂટકારોની પરવાનગી આપવાનો છે; (જુઓ આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટર ઓફ કસ્ટમ્સ વિરુદ્ધ માલવાણી લાલતા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ.પી., એ.આઈ.આર. ૧૯૭૦ એસ.સી. ૧૩૮૧).

૧૭. જો સૂચિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતો એવા કેસોમાં લાગુ કરવામાં ન આવે, જ્યાં ચુકાદાઓ મૌન હોય અને જે બાબતો પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હોય અને ટ્રાયલ કરવામાં આવી હોય, તો આ વૈધાનિક અને બંધારણીય સુરક્ષા ભ્રામક બની જશે.આ સંહિતાની જોગવાઈ અને ખાસ કરીને કલમ ૩૬૭માં ઉપલબ્ધ જોગવાઈઓ જેવું અર્થઘટન થવું

જોઈએ જે ન્યાયીપણાના કારણને આગળ વધારશે.નિર્દોષ જાહેર કરવાના સ્પષ્ટ ચુકાદાઓ આપવા માટે કોર્ટની માત્ર ચૂકને કારણે આરોગ્યપ્રદ સુરક્ષાને નિષ્ફળ થવા દેવી જોઈએ નહીં.વધુમાં અદાલતો ગર્ભિત નિર્દોષતા સાથે જોડાયેલા પરિણામોથી વાકેફ હોવાનું માની શકાય છે.જો કે, કલમ ૩૬૭(૧)(ડી) ની જોગવાઈઓ મુજબ, જ્યારે કોર્ટ અમુક બાબતો પર આરોપીને દોષિત ઠેરવે છે અને અન્ય બાબતો પર કોઈ ચોક્કસ તારણ નોંધતું નથી, ત્યારે કોર્ટ દ્વારા ટ્રાયલના અંતે જે ગુનાઓ સાબિત થયા નથી તે અંગે નિર્દોષ જાહેર કરવાનો સ્પષ્ટ ચુકાદો નોંધવાની જરૂર છે. ચોક્કસ બાબતો પર દોષિત ઠેરવવાનો ચુકાદો હોવાથી, એવું વ્યાજબી રીતે વાંચી અને અનુમાન કરી શકાય છે કે જે ગુનાઓ માટે આરોપી પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો અને તેની સામે કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો, તે ગુનાઓની અન્ય બાબતોના સંદર્ભમાં, તે ચુકાદો આરોપીને તે ગુનાઓથી નિર્દોષ જાહેર કરે છે."

(ભાર આપવામાં આવ્યો છે)

૩૭. કાનૂનના ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતો પર આધાર રાખીને, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે ગર્ભિત નિર્દોષતાનો સિદ્ધાંત જાણીતો છે.આ પડકાર હેઠળના ચુકાદા પર વાજબી બાંધકામ મૂક્યા પછી, એ સ્પષ્ટ છે કે

વિદ્વાન ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ અને ૪૩૬ હેઠળના આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા છે. આ આરોપોના સંદર્ભમાં નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા છે અને નકારાત્મક જવાબ આપવામાં આવ્યો છે.આથી, આ બાબતો પર પ્રતિવાદીની મુક્તિ સૂચિત છે.

૩૮. જ્યાં સુધી આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ હેઠળના આરોપની વાત છે, ત્યાં સુધી ચુકાદામાં આ પાસા અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી છે, જો કે આ આરોપ માટે કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષતા નોંધવામાં આવી નથી.કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપ માટે એક ચોક્કસ મુદ્દો ઘડવામાં આવ્યો છે અને તેનો જવાબ નકારાત્મક રીતે આપવામાં આવ્યો છે, જે પ્રતિવાદીની તરફેણમાં છે.જો કે, કોઈ કારણો નોંધવામાં આવ્યા નથી અને આ આરોપ માટે કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષતા નથી.અમે રેકૉર્ડ પરની તમામ સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધી છે અને અમારું માનવું છે કે આ એક એવો કેસ છે જ્યાં ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતને લાગુ કરવાની જરૂર છે.હત્યાના આરોપમાં આરોપીની સંડોવણી દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ સામગ્રી નથી.ઝડપી નિર્દોષ જાહેર કરવાના રેકૉર્ડની બાદબાકીનો અર્થ એ નથી કે પ્રતિવાદીને આ આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો નથી.આ મુદ્દાનો જવાબ આપવામાં વિદ્વાન ન્યાયાધીશનો ઇરાદો સ્પષ્ટ છે.આ મુદ્દાનો જવાબ નકારાત્મક રીતે આપવામાં આવે છે, જે પ્રતિવાદીની તરફેણમાં હોય છે.તેથી, આ આરોપ

માટે તેમની મુક્તિ સૂચિત છે.આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ હેઠળના આરોપ માટે પણ આ જ લાગુ પડે છે, જેની ચર્ચા ચુકાદામાં કરવામાં આવી છે.

૩૯. તે, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૦(૨) અનુસાર, એક વ્યક્તિને બેવડા જોખમથી સુરક્ષિત કરવામાં આવે છે.આ સિદ્ધાંત સંહિતાની કલમ ૩૦૦ માં પણ સમાવિષ્ટ છે, જેથી એક જ ગુના માટે એક માણસને એકથી વધુ વખત જોખમમાં ન મૂકવામાં આવે.આથી આ અદાલત ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતના ઉપયોગ દ્વારા એવું માની શકે છે કે પડકારવામાં આવેલા ચુકાદા દ્વારા પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ અને ૪૩૬ હેઠળના આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે.

૪૦. જાણીતા સરકારી વકીલ શ્રી મિતેષ અમીને રજૂઆત કરી છે કે કિશન સિંહ વિરુદ્ધ કિંગ એમ્પરર (ઉપરોક્ત) કેસમાં પ્રિવી કાઉન્સિલના ચુકાદા પછી ગર્ભિત નિર્દોષની વિભાવના ઉભરી આવી છે.જો કે, તેની લાગુ પડવાની બાબત દરેક કેસના તથ્યો અને સંજોગો પર આધારિત રહેશે.જ્યાં સુધી પ્રતિવાદીની સજાની વાત છે, તે હવે અંતિમ તબક્કામાં પહોંચી ગઈ છે, કારણ કે સજા વિરુદ્ધ કોઈ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી નથી અને સજા ભોગવવામાં આવી છે.તેથી, પ્રતિવાદીના મોંમાં એવું કહેવું ખોટું નહીં હોય

કે જે ગુનાઓ માટે તેને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે, તે સાબિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી.

૪૧. વિદ્વાન સરકારી વકીલે પ્રિવી કાઉન્સિલ, સુપ્રીમ કોર્ટ અને બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા સૂચિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંત અથવા ભારતના બંધારણની કલમ ૨૦(૨) અને કોડની કલમ ૩૦૦ હેઠળ સમાવિષ્ટ સિદ્ધાંત અંગેના કાયદાના સિદ્ધાંતોનો વિરોધ કર્યો નથી, જેમાં ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે એક જ ગુના માટે એક માણસને બે વાર હેરાન કરી શકાય નહીં.

૪૨. ઉપરોક્ત રજૂઆતો સાથે વ્યવહાર કરતા પહેલા, અમે રેકૉર્ડ પરના સંબંધિત મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓની મુખ્ય વિશેષતાઓ પર ટૂંકમાં નજર નાખી શકીએ છીએ.

૪૩. પ્રથમ માહિતી આપનાર ભગુભાઈ નાજાભાઈ, મૃતક મધીબેનના પતિ, ની તપાસ પી.ડબલ્યુ. તરીકે કરવામાં આવી છે.૧. તેઓ તેમના ખેતરમાં બાંધવામાં આવેલા મકાનમાં રહેતા હતા.ઢોર માટે ઘાસની છતવાળું શેડ બનાવવામાં આવ્યું હતું.તે જણાવે છે કે ઘટનાના દિવસે, તેમનો પરિવાર સૂઈ ગયો હતો અને તે વીજળી ચાલુ થવાની રાહ જોઈ રહ્યો હતો.તેણે જોયું કે શેડમાં ઘાસમાં આગ લાગી હતી.તેણે મશાલ ચાલુ કરી અને આગ તરફ

દોડ્યો.તેણે પ્રતિવાદીને ત્યાં ઊભેલા જોયા.મશાલની રોશની જોતાં જ આરોપી ભાગી ગયો.પ્રથમ સૂચના આપનાર ચીસો પાડવા લાગ્યો.તેની બૂમો સાંભળીને તેના પરિવારના સભ્યો અને જીવણ રાધા, દેવાયત રાધા, ઢીંગા લક્ષ્મણ અને દેહવી વીરા જેવા ગ્રામજનો ત્યાં આવ્યા હતા.તેઓએ બળદો અને ઢોરને છોડવાનું શરૂ કર્યું.તેમનાં પત્ની મધિબેન બળદને છોડવા માટે શેડમાં ગયાં હતાં, પરંતુ ઝૂંપડીની સળગતી છત તેમના પર પડી હતી અને તેઓ દાઝી ગયાં હતાં.તેમને તળાજા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાંથી તેમને વધુ સારવાર માટે ભાવનગર મોકલવામાં આવ્યા હતા.આ ઘટનાના પરિણામે એક બળદનું મોત થયું હતું અને બે ભેંસો બળી ગઈ હતી.તેમના પાક બાજરી, મુગ અને કપાસ છે.જે ઝૂંપડીમાં રાખવામાં આવ્યા હતા તે બળી ગયા હતા અને તેમને આઠથી દસ હજાર રૂપિયાનું નુકસાન થયું હતું.

૪૪. અન્ય પ્રત્યક્ષદર્શી પી.ડબલ્યુ.-૪ નાથીબેન મનસુરભાઈ છે, જે મૃતકની પુત્રવધુ અને પ્રથમ સૂચના આપનાર છે.તેણી જણાવે છે કે આ ઘટના રાત્રે ૯ વાગ્યે બની હતી. પરિવારના સભ્યો અને બાળકો ઘાસની છતવાળા ગમાણમાં સૂતા હતા.એક બળદ અને બે ભેંસોને શેડમાં બાંધવામાં આવ્યાં હતાં અને ત્યાં બાજરી અને કપાસના પાકનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો હતો.તેમના સસરા (પ્રથમ સૂચના આપનાર) શેડની નજીક બેઠા હતા,

વીજળી ચાલુ થવાની રાહ જોઈ રહ્યા હતા, ત્યારે તેમણે જોયું કે શેડમાં આગ લાગી છે.તેણે બૂમો પાડવાનું શરૂ કર્યું.આ બૂમો સાંભળીને આ સાક્ષી, તેની ભાભી (નાનંદ) રનીબેન અને સાસુ (સ્વર્ગસ્થ) જાગી ગયાં અને મશાલ લઈને આગ તરફ દોડી ગયાં.મશાલના પ્રકાશમાં, તેણીએ પ્રતિવાદીને ઓળખી કાઢ્યો.તેની સાથે બીજી એક વ્યક્તિ હતી જેને તે ઓળખી શકી નહોતી.તેણી જણાવે છે કે તેની સાસુ (મૃત) બાળકોને બહાર કાઢવા માટે સળગતા શેડમાં ગઈ હતી.છત પરથી બળતું ઘાસ તેના પર પડ્યું અને તે દાઝી ગઈ.તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે આગમાં તેમના ઘરની ચીજવસ્તુઓ અને પાક બળી ગયા હતા.આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, તેમને પ્રતિવાદી સાથે જમીન અંગે વિવાદ હતો.આ પહેલાં એક પ્રસંગે પ્રતિવાદીએ તેના પતિનો હાથ તોડ્યો હતો અને તેની ભાભી, સાસુ અને પોતાની જાતને માર માર્યો હતો, જે અંગે તળાજા કોર્ટમાં કેસ ચાલી રહ્યો હતો.આ જ કારણ છે કે આરોપીએ તેમની ઝૂંપડીને આગ ચાંપી દીધી છે.

જપ. પી.ડબલ્યુ.-પ રણિબેન ભગુભાઈ, પ્રથમ સૂચના આપનાર અને મૃતકની પુત્રી પણ આ ઘટનાની કથિત પ્રત્યક્ષદર્શી છે.તેણી જણાવે છે કે ઘટનાના દિવસે રાત્રે ૯ વાગ્યે તે પ્રથમ સૂચના આપનારના ઘરે હાજર હતી.તેણી જણાવે છે કે આ શેડ ઘાસનું બનેલું હતું અને ઘાસની છત હતી.પાકને

શેડમાં રાખવામાં આવતો હતો અને પશુઓને પણ ત્યાં બાંધવામાં આવતા હતા.ઘટનાના દિવસે, તે શેડમાં સૂતી હતી જ્યારે તેની ભાભી ‘ઓસરી’ (વરંડા)માં સૂતી હતી.તેના પિતા વીજળી ચાલુ થવાની રાહ જોઈ રહ્યા હતા.જ્યારે તેણે બૂમો પાડવાનું શરૂ કર્યું, ત્યારે તેને ખ્યાલ આવ્યો કે શેડ સળગી રહ્યું છે અને તેઓ બધા બહાર દોડી ગયા.તેના પિતાએ મશાલ પ્રગટાવી અને તેઓએ પ્રતિવાદીને ભાગતા જોયો.જેમ જેમ શેડ સળગી રહ્યું હતું તેમ તેમ તેની માતા અને પી.ડબલ્યુ.-જ અંદર સૂતેલા બાળકોને બહાર કાઢવા માટે શેડમાં ગયાં.એક બળદને સળગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.તેની માતા પર સળગતું ઘાસ પડ્યું હતું, તેથી તે શેડમાંથી બહાર આવી શકી ન હતી અને તેને ઈજાઓ થઈ હતી.ત્યારબાદ, લોકો આવ્યા અને તેને શેડમાંથી બહાર લઈ ગયા.તેમને તળાજા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાંથી તેમને ભાવનગર લઈ જવામાં આવ્યા હતા.આ સાક્ષીના જણાવ્યા અનુસાર, તેની માતા બીજા દિવસે મૃત્યુ પામી હતી.તે જણાવે છે કે તે તેની માતા સાથે ભાવનગર ગઈ હતી.આ સાક્ષી જણાવે છે કે તેની માતાએ તેને કહ્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ ઝૂંપડીને સળગાવી દીધી હતી.

૪૬. કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તે પોલીસ સમક્ષ તેના દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદનનો ઇનકાર કરે છે અને જણાવે છે કે તેની માતા પાંચથી છ દિવસ

સુધી જીવિત હતી અને ત્યારબાદ મૃત્યુ પામી હતી તે સાચું નથી.તે વધુમાં જણાવે છે કે તેની માતા સભાન નહોતી અને તેણે તેની સાથે કોઈ વાતચીત કરી નહોતી.ત્યારબાદ તે પોતાનો વિરોધાભાસ કરે છે અને જણાવે છે કે તેની માતાએ તેને કહ્યું હતું કે આરોપીએ ઝૂંપડીને આગ લગાડી હતી.તે વધુમાં જણાવે છે કે પ્રતિવાદી તેના પરિવારનો છે અને તેની અને પ્રથમ સૂચના આપનાર વચ્ચે જમીન વિવાદ હતો.

૪૭. આ અદાલતે પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતો અને આ બાબતમાં ઉભા થયેલા કાનૂની મુદ્દાઓ પર વિચારપૂર્વક વિચાર કર્યો છે.

૪૮. પ્રત્યક્ષદર્શીઓના પુરાવાના આધારે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે, સરકારી પક્ષ એ સાબિત કરી શક્યો નથી કે, જે શેડમાં પશુઓને બાંધવામાં આવતા હતા અને પાકનો સંગ્રહ કરવામાં આવતો હતો, તે શેડનો ઉપયોગ માનવ રહેઠાણ તરીકે થતો હતો.આથી, પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ હેઠળ ગુનો કરવા બદલ દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં, જે સામાન્ય રીતે પૂજા સ્થળ, માનવ નિવાસ અથવા મિલકતની કસ્ટડી માટેના સ્થળ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાતી ઇમારતના વિનાશને લગતી છે.જો કે, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે જોયું કે આગથી મિલકત અને કૃષિ ઉત્પાદનોને નુકસાન થયું હોવાથી પ્રતિવાદી આઈ.પી.સી.

કલમ ૪૩૫ હેઠળ ગુનાના આચરણનો દોષી છે. જો કે પ્રતિવાદીને કલમ ૪૩૬ હેઠળના ગુનામાંથી મુક્ત કરવાનાં કારણો ચુકાદામાં જાહેર કરવામાં આવ્યાં છે, પરંતુ આ બાબતે કોઈ સ્પષ્ટ મુક્તિ નોંધવામાં આવી નથી.

૪૯. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે પ્રથમ સૂચના આપનાર પી.ડબલ્યુ.-૪ અને પી.ડબલ્યુ.-૫ દ્વારા જુબાની આપવામાં આવી હતી કે તેઓએ તેને મશાલના પ્રકાશમાં જોયો હતો, તે મુજબ આરોપીની ઘટનાસ્થળે હાજરી હોવાનું માન્યું છે.આ તારણના આધારે, પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૫, ૪૨૯ અને ૪૪૭ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે. પ્રતિવાદીની સજા અંગે વધુ ચર્ચાની જરૂર નથી કારણ કે તે તેના દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી છે અને સજા ભોગવવામાં આવી છે.

૫૦. જ્યાં સુધી કલમ ૩૦૨ હેઠળના આરોપની વાત છે, ત્યાં સુધી સ્વતંત્ર વિશ્લેષણ અને પુરાવાની તપાસના આધારે, અમને જાણવા મળ્યું છે કે ફરિયાદી એ સાબિત કરવામાં સફળ નથી થયા કે પ્રતિવાદીએ માધીબેનના મૃત્યુનું કારણ બન્યું હતું અથવા તેને મારી નાખવાનો અથવા શારીરિક ઈજા પહોંચાડવાનો ઇરાદો હતો કે જેનાથી તેનું મૃત્યુ થવાની સંભાવના છે.તે પણ સાબિત થયું નથી કે તેને એવું જ્ઞાન હતું કે આવા કૃત્યથી તે

મૃત્યુનું કારણ બની શકે છે.આ કેસને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૦ના દાયરામાં લાવવા માટે રેકર્ડ પર કોઈ પુરાવા નથી. ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓએ જુબાની આપી છે કે પ્રતિવાદી અને પ્રથમ માહિતી આપનાર વચ્ચે ભૂતકાળમાં દુશ્મનાવટ હતી અને કેટલાક વર્ષો પહેલાં પ્રતિવાદીએ રાનીબેન, નાથીબાઈ અને મૃતકને માર માર્યો હતો, જે અંગે ફોજદારી કેસ ચાલી રહ્યો હતો, તે પ્રતિવાદીનો મૃતકની હત્યા કરવાનો ઇરાદો કે જાણકારી સાબિત કરતું નથી.

૫૧. વિદ્વાન ન્યાયાધીશ માટે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૫ હેઠળના આરોપના સંદર્ભમાં આરોપીની ઘટનાસ્થળે હાજરી હોવાનું માનવું એ એક વાત છે, જો કે રેકોર્ડ પર કોઈ પુરાવાના અભાવમાં ઘટનાસ્થળે તેની હાજરીથી તેની સામે હત્યાનો ગુનો સાબિત થશે નહીં.ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આવેલ નિષ્કર્ષ અંગેના પ્રત્યક્ષદર્શીઓના પુરાવાની પ્રશંસા પછી ઘણું કહી શકાય છે કે આરોપીની ઘટના સ્થળે હાજરી સાબિત થઈ છે, પરંતુ આરોપી દ્વારા દોષિત ઠરાવ વિરુદ્ધ કોઈ અપીલ કરવામાં આવી નથી અને તેણે પહેલેથી જ સજા ભોગવી લીધી છે, આ મુદ્દા પર ચર્ચા કરવી શૈક્ષણિક હશે.

૫૨. વિદિત અધિક સરકારી વકીલે રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે મધીબેનનું મૃત્યુ મૃતકના કારણે લાગેલી આગમાં થયેલી ઈજાઓના પરિણામે થયું

હતું, જોકે કોઈ પણ સરકારી સાક્ષી એવું નથી કહેતા કે તેઓએ તેને ખરેખર શેડમાં આગ લગાડતા જોયો હતો, જે હત્યાનો ગુનેગાર છે.જો કે, આ પાસું ખૂબ શંકાસ્પદ છે.પી.ડબલ્યુ.-૪ અને પના પુરાવામાં એવું બહાર આવ્યું છે કે જ્યારે શેડ સળગી રહ્યું હતું, ત્યારે સાક્ષીઓ તેમાંથી બહાર આવ્યા હતા.બાદમાં, તેઓ બાળકોને બહાર કાઢવા માટે સળગતા શેડમાં ફરીથી પ્રવેશ્યા.મઢીબેન પહેલેથી જ શેડમાંથી બહાર આવી ગઈ હતી પરંતુ બાળકોને બહાર કાઢવા માટે ફરીથી શેડમાં ગઈ હતી.ત્યારબાદ તેના પર સળગતું ઘાસ પડ્યું અને તે શેડમાંથી બહાર નીકળી શકી નહીં અને તેને ગંભીર રીતે દાઝી ગઈ હતી.તેથી, તેમાંથી બહાર આવ્યા પછી સળગતા શેડમાં ફરી પ્રવેશવાની તેની પોતાની ક્રિયા હતી, જે તેના દાઝી જવાના કારણભૂત હોવાનું જણાય છે.જો તે બહાર રહી હોત, તો તેને બચાવી શકાયું હોત કારણ કે પરિવારના અન્ય કોઈ સભ્યને ઈજા થઈ ન હતી.ઢોર-શેડની અંદર પશુઓને બાંધવામાં આવતાં માત્ર બે ભેંસો બળી ગઈ હતી અને એક બળદનું મોત થયું હતું.

૫૩. પી.ડબલ્યુ.-૫ રાણિબેન જણાવે છે કે તે તેની માતા સાથે તળાજા હોસ્પિટલથી ભાવનગર ગઈ હતી અને રસ્તામાં તેની માતાએ તેને કહ્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ ઝૂંપડી સળગાવી દીધી હતી.આ પુરાવાનો ટુકડો સુધારો અને વિચારણાનો એક ભાગ હોવાનું જણાય છે.જ્યારે તેણીએ પહેલેથી જ

જુબાની આપી હતી કે તેઓએ પ્રતિવાદીને મશાલના પ્રકાશમાં જોયો હતો, ત્યારે તેણીને આ શબ્દો તેની માતાના મોંમાં મૂકવાની જરૂર નહોતી.આ સાક્ષી સતત પોતાની જાતનો વિરોધાભાસ કરે છે.કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં, તે જણાવે છે કે તેની માતા સભાન નહોતી અને તેણે તેને કંઈ કહ્યું નહોતું.તેમ છતાં, પછીના વાક્યમાં, તે જણાવે છે કે તેની માતાએ કહ્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ ઝૂંપડીને આગ લગાડી હતી.તેણે જણાવ્યું હતું કે તેણીને દાઝવાની ઈજાઓ થઈ તેના બીજા દિવસે તેની માતાનું અવસાન થયું હતું.તેણી તેની કોસ-એક્ઝામિનેશનમાં પુનરાવર્તન કરે છે કે તેની માતા પાંચથી છ દિવસ પછી મૃત્યુ પામી તે સાચું નથી.આ સાક્ષીના પુરાવા તબીબી રેકૉર્ડ દ્વારા ખોટા સાબિત થાય છે, જે મુજબ ઘટનાના છ દિવસ પછી ૦૬/૧૨/૧૯૯૧ના રોજ મઢીબેનનું મૃત્યુ થયું હતું.

૫૪. પુરાવાઓમાંથી બહાર આવતો બીજો એક પાસું એ છે કે આગ જોયા પછી પ્રથમ સૂચના આપનાર બૂમ પાડી હતી અને તેની બૂમો સાંભળીને પી.ડબલ્યુ.-૪, ૫ અને મધીબેન ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા.પ્રથમ સૂચના આપનારે પહેલેથી જ પોતાની મશાલ ચાલુ કરી દીધી હતી અને પોતાના નિવેદન મુજબ ઉત્તરદાતાને જોયો હતો.પી.ડબલ્યુ.-૪ અને ૫ દ્વારા પણ આ જ વાતનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે, જેમણે જણાવ્યું હતું કે

તેમણે પણ ટોચ લાઈટમાં પ્રતિવાદીને જોયો હતો.જ્યારે પ્રથમ સૂચના આપનાર બૂમ પાડી ત્યારે પ્રતિવાદી તેની જુબાની મુજબ પહેલેથી જ ભાગી ગયો હતો.તેથી પી.ડબલ્યુ.-૪, ૫ અને મધીબેન માટે પહેલેથી જ ભાગી ગયેલા પ્રતિવાદીને જોવાનું શક્ય નહોતું.જ્યારે તેઓ પ્રથમ સૂચના આપનારની બૂમો સાંભળીને આવ્યા ત્યારે તેઓ આરોપીને કેવી રીતે જોઈ શક્યા, ત્યારબાદ આરોપી ભાગી ગયો હતો?સાક્ષીઓની જુબાનીમાં આ વિસંગતતાઓ અને વિરોધાભાસો સૂચવે છે કે તેઓ વિશ્વસનીય અથવા સત્ય સાક્ષીઓ નથી.

૫૫. એકમાત્ર સ્વતંત્ર સાક્ષી, પીએચ-૮ દેવાયત દયાભાઈ, એક પડોશી, વિરોધી બની ગયો છે.પી.ડબલ્યુ.-૯ દેહવી વીરભાઈ, જેઓ એક પાડોશી પણ છે, તેઓ જાણતા નથી કે આ ઘટના કેવી રીતે બની અને જણાવે છે કે કોઈએ તેમને કહ્યું નથી કે શું બન્યું હતું.તે ક્રોસ-એક્ઝામિનેશનમાં જણાવે છે કે જ્યારે તે ઘટના સ્થળે પહોંચ્યો ત્યારે તેને ત્યાં કોઈ અન્ય વ્યક્તિ નહોતી મળી અને તેના આગમન પછી જ ગામના લોકો આવવા લાગ્યા હતા.તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે જ્યારે તેઓ ત્યાં પહોંચ્યા ત્યારે શેડ બળીને ખાખ થઈ ગયું હતું, પરંતુ જણાવે છે કે તે સળગી રહ્યું હતું.આ સાક્ષીને દુશ્મન જાહેર કરવામાં આવ્યો નથી.

૫૬. જોકે પી.ડબલ્યુ.-૪ અને પની જુબાની, સંબંધિત અને રસ ધરાવતા સાક્ષીઓ હોવાને કારણે, ફક્ત આ આધારે નકારી શકાય નહીં, તેમ છતાં, તેને યોગ્ય કાળજી અને સાવધાની સાથે તપાસવાની જરૂર છે અને તે સ્વતંત્ર સ્રોતોમાંથી સમર્થન આપવાને પાત્ર હશે.કેટલાંક લોકોનાં નામ આપવામાં આવ્યાં છે જેઓ બૂમો સાંભળીને ત્યાં આવ્યા હતા પરંતુ કોઈની તપાસ કરવામાં આવી નથી.

૫૭. આ ઘટના ૩૦/૧૧/૧૯૯૧ના રોજ બની હતી.મૃતકનું નિવેદન, જેને મૃત્યુ ઘોષણા તરીકે ગણી શકાય, તે ૦૧/૧૨/૧૯૯૧ના રોજ લેવામાં આવ્યું હતું.ફરિયાદમાં મૃતકે જણાવ્યું છે કે ઘટનાના દિવસે રાત્રે ૧૧ વાગ્યે જ્યારે તેઓ બધા ઝૂંપડીમાં સૂતા હતા ત્યારે તે અચાનક જાગી ગઈ અને શેડ સળગતો જોયો.તેણે બળદને છોડી દીધો અને ઘરની વસ્તુઓ અને બાળકોને શેડમાંથી બહાર કાઢવાનો પ્રયાસ કર્યો.આ પ્રક્રિયામાં તેના હાથ, હાથ અને પીઠ દાઝી ગયા હતા.કપાસ અને બાજરીના પાક અને ઘરવખરીનો નાશ થયો હતો.તેને તળાજા હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવી હતી.તે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે રાત્રે ૧૧ વાગ્યે, 'કોઈએ' ઝૂંપડીને આગ લગાડી હતી, જેના કારણે તેને દાઝી જવાથી ઈજાઓ થઈ હતી.ત્યારબાદ તે જણાવે છે કે તેને શંકા છે કે પ્રતિવાદીએ ઝૂંપડીને સળગાવી દીધી હતી.

૫૮. ભાવનગરના કાર્યકારી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધાયેલ મૃત્યુની ઘોષણા પ્રદર્શન રૂપમાં છે.તારીખ ૦૧/૧૨/૧૯૯૧ સવારે ૪-૪૫ વાગ્યે નોંધવામાં આવેલ છે. મૃત્યુ નિવેદનમાં મૃતક કોઈને પણ સંડોવતો નથી પરંતુ માત્ર એટલું જ જણાવે છે કે રાત્રે ૧૧-૦૦ વાગ્યે તેની ઝૂંપડીમાં આગ લાગવાથી તે દાઝી ગઈ હતી. પી ડબલ્યુ - ૩, તબીબી આરોગ્ય કેન્દ્ર, તળાજાના તબીબી અધિકારી ડૉ. અરવિંદકુમાર પોપટલાલ મરાડીયા દ્વારા નોંધવામાં આવેલ તબીબી ઇતિહાસમાં, જ્યાં મૃતકને પ્રથમ લાવવામાં આવી હતી, ત્યાં મૃતકે પ્રતિવાદીને સંડોવ્યો નથી.તેને ૦૧/૧૨/૧૯૯૧ના રોજ સવારે ૦૦-૩૦ વાગ્યે હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવી હતી, જ્યારે પી.ડબલ્યુ.-૧, ૪ અને ૫ મુજબ રાત્રે ૯-૦૦ વાગ્યે અને મૃતકના જણાવ્યા મુજબ રાત્રે ૧૧-૦૦ વાગ્યે આ ઘટના બની હતી.તેના નિવેદનમાં, મૃતક જણાવે છે કે જ્યારે ઝૂંપડીમાં ‘કોઈ’ દ્વારા આગ લગાડવામાં આવી ત્યારે તે બળી ગઈ હતી.તે માત્ર પ્રતિવાદી અંગે શંકા જ ઉભી કરે છે.

૫૯. તે કાયદાનો સ્થાયી સિદ્ધાંત છે કે શંકા, ગમે તેટલી ગંભીર હોય, નક્કર પુરાવાની જગ્યા લઈ શકતી નથી.પ્રતિવાદી સામે હત્યાનો આરોપ સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર રહે છે.પ્રમાણનો આ બોજ જે કાર્યવાહી પર ભારે પડે છે, તે તેના દ્વારા દૂર કરી શકાયો નથી.તેના વિરુદ્ધ

હત્યાનો આરોપ સાબિત કરવા માટે વાજબી શંકાથી પર પ્રતિવાદીનો ગુનો સાબિત કરવા માટે પુરાવાનો એક પણ ટુકડો રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યો નથી.રેકૉર્ડ પરના પુરાવા એવા નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે અનુકૂળ નથી કે પ્રતિવાદી અને અન્ય કોઈ નહીં, આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ ગુના માટે દોષિત છે. ગુનાને સાબિત કરવા માટે જરૂરી ઘટકો બનાવવામાં આવ્યા નથી અથવા સાબિત થયા નથી.મઢીબેન સળગતી શેડમાંથી બહાર આવ્યા પછી, ઘરની વસ્તુઓ અને તેમાં સૂતેલા બાળકોને બહાર કાઢવા માટે ફરીથી શેડમાં પ્રવેશ્યા હતા.તે તેણીનું પોતાનું કૃત્ય હતું અને પ્રતિવાદી તરફથી કોઈ ઈરાદો નહોતો, જે આખરે તેણીના દુઃખદ અંત માટે જવાબદાર હતો.

૬૦. અમને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળના આરોપ અંગે ઉપરોક્ત કવાયત હાથ ધરવી પડી છે કારણ કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ આ પાસા પર ચર્ચા કરવામાં અથવા કોડની કલમ ૩૫૪(૧)(b) દ્વારા જરૂરી કારણો નોંધવામાં નિષ્ફળ ગયા છે.જો કલમ ૩૦૨ હેઠળ પ્રતિવાદીની મુક્તિ સૂચિત કરવાની હોય, તો આવી સૂચિત મુક્તિના સમર્થનમાં રેકૉર્ડમાં સામગ્રી હોવી જોઈએ.

૬૧. અમને કોડની કલમ ૪૬૫ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપવાની કોઈ જરૂર નથી કારણ કે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળ સ્પષ્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવામાં નિષ્ફળ રહેવા બદલ વિદ્વાન ન્યાયાધીશ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલ ગર્ભિત નિર્દોષ જાહેર કરવાના સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને ચુકાદાને ઉલટાવવાની ખાતરી આપશે નહીં.

૬૨. નિઃશંકપણે, જે રીતે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળના આરોપના સંદર્ભમાં નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાઓ સાથે વ્યવહાર કર્યો છે, તે ઓછામાં ઓછું કહેવું તો અસંતોષકારક છે. કલમ ૪૩૬ હેઠળનો આરોપ પ્રતિવાદી સામે સાબિત થયો નથી, પરંતુ ઉપરોક્ત ગુના માટે નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો નથી તેવા નિષ્કર્ષ અંગે ચર્ચા છે. નંબર ૪ મુદ્દાનો જવાબ નકારાત્મક આપવામાં આવ્યો છે પરંતુ આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ અંગે કોઈ ચર્ચા કરવામાં આવી નથી અને આ સંદર્ભમાં કોઈ નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યું નથી. એવું લાગે છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશ કાં તો ઉતાવળમાં હતા અથવા તેમણે નજરઅંદાજ કર્યું છે— કદાચ અજાણતાં—કે ચુકાદો કેવી રીતે આપવો જોઈએ તેની મૂળભૂત જરૂરિયાતો. પ્રશ્નકર્તાને એ જ ગુના માટે ફરીથી હેરાન ન કરવો પડે, જે તેના માથા પર અદ્રશ્ય તલવારની જેમ લટકતો હોય, તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે

આ કોર્ટે આ સંદર્ભમાં પુરાવાની તપાસ અને પુનઃ મૂલ્યાંકન કરવું અને ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતને લાગુ પાડવું જરૂરી માન્યું.

૬૩. વિદ્વાન ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપ માટે દોષિત ઠેરવ્યો નથી, તે મુદ્દા નંબર ૪ના નકારાત્મક જવાબ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે.તેથી, એવું કહી શકાય કે આ આરોપ માટે પ્રતિવાદીની મુક્તિ ચુકાદામાં સૂચિત છે.

૬૪. કિશન સિંહ વિરુદ્ધ કિંગ એમ્પરર (ઉપરોક્ત) માં પ્રિવી કાઉન્સિલ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદા અને મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિરુદ્ધ શ્રીરામ (ઉપરોક્ત) માં બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતના સ્પષ્ટ નિવેદનને ધ્યાનમાં લેતા, અમે માનીએ છીએ કે ગર્ભિત નિર્દોષતાના સિદ્ધાંતના ઉપયોગથી, પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. અન્યથા માનવું પ્રતિવાદીને પૂર્વગ્રહયુક્ત કરશે જે પછી બેવડા જોખમો માટે ખુલ્લો રહેશે, જેમાંથી વ્યક્તિને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૦(૨) દ્વારા સુરક્ષિત કરવામાં આવે છે.આ અધિકાર એ બંધારણ દ્વારા બાંધધરી આપવામાં આવેલી વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનો અધિકાર છે, જેનો સ્ત્રોત સામાન્ય કાયદાના મહત્તમ નેમો ડેબેટ બિસ વેક્સરીમાં છે, જેનો અર્થ છે કે એક જ ગુના માટે

એક માણસને એક કરતા વધુ વખત હેરાન કરવામાં આવશે નહીં. AUTREFOIS ACQUIT અથવા AUTREFOIS CONVICT ના સિદ્ધાંતો આ મહત્તમમાંથી વહે છે, જેની છત્રછાયા હેઠળ એક આરોપી વ્યક્તિ સમાન તથ્યો પર અનુગામી ટ્રાયલમાં સંપૂર્ણ બચાવ તરીકે તેની અગાઉની સજા અથવા નિર્દોષતા સ્થાપિત કરી શકે છે. નેમો ડેબેટ બિસ્ વેક્સારીની મહાકાવ્યનો પડઘો કોડની કલમ ૩૦૦ ની જોગવાઈઓમાં પણ જોવા મળે છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે એકવાર દોષિત ઠરેલી અથવા નિર્દોષ જાહેર થયેલી વ્યક્તિ પર સમાન ગુના માટે કેસ ચલાવવામાં આવશે નહીં. નાગરિકની વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા માટે આ આંતરિક સુરક્ષા અને બાંધધરીઓનું રક્ષણ કરવું જરૂરી છે. જ્યાં કોર્ટની ભૂલ અથવા ચૂકને કારણે વ્યક્તિ બેવડા જોખમમાં મુકાય છે, જેમ કે વર્તમાન કેસમાં થયું છે, ત્યાં ગર્ભિત નિર્દોષતાનો સિદ્ધાંત તેને બચાવવા આવશે.

૬૫. અપીલકર્તા રાજ્યે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે પ્રતિવાદીને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે તે ધારણા હેઠળ કોડની કલમ ૩૭૮ હેઠળ વર્તમાન અપીલ દાખલ કરી છે. સુનાવણી દરમિયાન ૪ કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે ઉપરોક્ત ગુનાઓ માટે કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો નથી.

૬૬. ઉપરની ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલાં કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને આ કોર્ટ માને છે કે પ્રતિવાદીને આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૩૬ અને ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓમાંથી ગર્ભિત રીતે મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે. તેથી પડકારવામાં આવેલા ચુકાદાને ખલેલ પહોંચાડવામાં આવતી નથી.

૬૭. હાલની અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને રદ થાય છે.

૬૮. જો કોઈ હોય તો, જમીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવે છે.આર એન્ડ પીને ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછું મોકલવામાં આવે.

(શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી, જે.)

(બી. એન. કરિયા, જે.)

વિષય :

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.